

Doorontwikkeling van bestaande interventies in de palliatieve zorg

Onderwerpen: palliatieve zorg, doorontwikkeling van bestaande interventies, implementeerbaarheid, versterken van bewijskracht

Datum geplaatst: 7 maart 2023

Deadline: **23 mei 2023, 14.00 uur**

Om het beoordelingsproces goed voor te kunnen bereiden, vragen wij u om ons te laten weten of u van plan bent om een subsidieaanvraag in te dienen voor deze oproep. U doet dit door **uiterlijk 26 april 2023** de [interessepeiling](#) op onze website in te vullen.

Inhoud

1	Doel subsidieoproep.....	1
2	Randvoorwaarden	1
2.1	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	1
2.2	Staatssteun	2
2.3	Samenwerking en bijdrage van derden	2
2.4	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	3
2.5	Voorwaarden die in het proces van subsidieverstrekking van toepassing zijn	3
3	Beoordelingscriteria.....	3
3.1	Programmaspecifieke relevantiecriteria	3
3.2	Algemene relevantiecriteria	4
3.3	Kwaliteitscriteria.....	5
3.4	Prioriteitstelling	5
4	Procedure & tijdpad.....	5
4.1	Beoordelingsprocedure	6
4.2	Tijdpad	6
5	Indienen.....	6
5.1	Indiening (via MijnZonMw).....	6
5.2	Tips	6
5.3	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	6
5.4	Inhoudelijke vragen	6
5.5	Technische vragen	7
5.6	Downloads en links.....	7
5.7	Overige bijlagen subsidieoproep	7
	Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking	8

1 Doel subsidieoproep

Achtergrond

Het ZonMw-programma Palliatie II is gericht op het behouden en/of verbeteren van een goede kwaliteit van leven voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn en hun naasten. De afgelopen jaren is in de palliatieve zorg veel ingezet op de ontwikkeling van interventies om zo goed mogelijk deze zorg en ondersteuning aan te kunnen bieden.

Doel

Met deze subsidieoproep willen wij ruimte bieden aan de doorontwikkeling van bestaande interventies in de palliatieve zorg. Deze doorontwikkeling heeft betrekking op het gebied van de implementeerbaarheid en/of het versterken van bewijskracht. Het beoogde resultaat van de doorontwikkeling is:

- Inzicht in de implementeerbaarheid en de bewijskracht van de interventie met evaluatieonderzoek. Denk bij implementeerbaarheid aan inzicht in de implementatie-uitkomsten zoals beschreven door Proctor en collega's (2011)¹: aanvaardbaarheid, draagvlak, geschiktheid, kosten, haalbaarheid, conformiteit, bereik en borging.
- Een interventie die, ook na afloop van het project, en bij positieve projectresultaten, geborgd is en breder aangeboden kan worden. Denk hierbij aan: een duidelijke eigenaar die de interventie aanbiedt en de opschaling monitort, trainingsmateriaal dat geschikt is om ook in andere (zorg)organisaties gebruikt te worden, een train-de-trainer zodat meer trainers (bijvoorbeeld binnen zorgorganisaties) opgeleid kunnen worden en een implementatiehandreiking ter ondersteuning van toepassing in andere (zorg)organisaties. In deze handreiking staan bijvoorbeeld de randvoorwaarden voor implementatie en te gebruiken hulpmiddelen en documenten.

Het uiteindelijke doel is dat interventies gereed zijn voor bredere opschaling. Onder opschalen verstaan wij het proces waarbij een interventie, die zich heeft bewezen, op grotere schaal wordt toegepast². Dit kan zowel toepassing binnen dezelfde doelgroep en dezelfde zorgsetting betreffen, als, mits passend en onderbouwd, toepassing binnen andere doelgroepen of zorgsettings.³

2 Randvoorwaarden

Wij verwachten dat uw subsidieaanvraag voldoet aan de volgende randvoorwaarden:

- Het gaat in deze subsidieoproep om *bestaande* interventie(s) die de palliatieve zorg verbeteren. Deze interventie(s) is/zijn in eerder onderzoek ontwikkeld. In eerder onderzoek is kennis opgedaan over de bewijskracht van de interventie.
- Om deze bestaande interventie(s) op te kunnen schalen, is doorontwikkeling nodig op het gebied van implementeerbaarheid en/of op het versterken van de bewijskracht van de interventie.
- Er is geen ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe interventies. Wel is het mogelijk om waar wenselijk en passend de doorontwikkeling te betrekken op het combineren en/of bundelen van meerdere, bestaande interventies.
- De bestaande interventie(s) heeft/hebben betrekking op 1 of meerdere van de 8 essenties van het [kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland](#).

2.1 Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

De volgende partij(en) kan/kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- een Nederlandse onderzoeksorganisatie in de zin van het EU staatssteunrecht⁴
- ondernemingen zoals Nederlandse zorginstellingen⁵
- belangenbehartigingsorganisaties, zoals patiëntenorganisaties, beroepsverenigingen

De partij die de subsidieaanvraag indient is een Nederlandse onderzoeksorganisatie. Deze partij is de hoofdaanvrager van de subsidieaanvraag. Voor deze subsidieoproep geldt dat samenwerking tussen de hoofdaanvrager en de andere partijen die aanspraak mogen maken op (een gedeelte van) de subsidie een vereiste is.

¹ https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3068522/pdf/10488_2010_Article_319.pdf

² <https://www.zorgvoorinnoveren.nl/opschaling>

³ "Scaling-out" evidence-based interventions to new populations or new health care delivery systems | [Implementation Science | Full Text \(biomedcentral.com\)](#)

⁴ Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, (2014/C 198/01), artikel 15 onder ee).

⁵ Definitie van een zorginstelling: artikel 5, lid 1, [Wet toelating zorginstellingen](#).

2.2 Staatssteun

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun⁶. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

Daadwerkelijke samenwerking

Wanneer ondernemingen⁷ en onderzoeksorganisaties samenwerken aan het project, bestaat het risico dat de subsidie als ongeoorloofde staatssteun wordt beschouwd.

- Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I⁸ is er geen sprake van (ongeoorloofde) staatssteun als de samenwerkende partijen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Wanneer zij aan die voorwaarden voldoen, is sprake van 'daadwerkelijke samenwerking'. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#).
- Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen starten nadat een samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen. De projectactiviteiten mogen dus niet eerder starten.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

2.3 Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [algemene subsidiebepalingen](#) van ZonMw of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst wordt aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

⁶ Artikel 107 VWEU.

⁷ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7)

2.4 Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde kunt u maximaal € 300.000,- aanvragen voor een project met een maximale duur van 30 maanden. Indien u voor uw project een langere looptijd nodig heeft, dan mag u eventueel afwijken van 30 maanden. Wij verwachten dan hiervoor een goede motivering. Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 3 miljoen.

Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

2.5 Voorwaarden die in het proces van subsidieverstrekking van toepassing zijn

Wijziging Algemene subsidiebepalingen ZonMw

De Algemene subsidiebepalingen ZonMw 2013, zijn per 1 april 2022 gewijzigd. De wijzigingen hebben met name betrekking op artikel 25 subsidievaststelling en artikel 26 verantwoording. Meer informatie over de wijziging van de subsidiebepalingen kunt u nalezen op de [ZonMw website](#).

Naast de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) zijn ook de volgende voorwaarden van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar worden gesteld (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).
Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

3 Beoordelingscriteria

De programmacommissie Palliantie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle aanvragen. Hieronder staan relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

3.1 Programmaspecifieke relevantiecriteria

De programmacommissie Palliantie beoordeelt uw subsidieaanvraag aan de hand van de volgende programmaspecifieke criteria:

- **Passendheid subsidieoproep**
Uw subsidieaanvraag past binnen het doel en de randvoorwaarden van deze subsidieoproep.
- **Stand van zaken interventie(s)**
Beschrijf duidelijk wat uit eerder onderzoek bekend is over de ontwikkeling en bewijskracht van de interventie (maak hiervoor gebruik van [deze handvatten](#)). Geef overzichtelijk weer welke literatuur en/of resultaten uit onderzoek u hanteert om de stand van zaken met betrekking tot de implementeerbaarheid en de bewijskracht van de interventie te beschrijven.

- **Onderbouwing en meerwaarde doorontwikkeling**
Onderbouw voldoende op welke aspecten doorontwikkeling nodig is voor de interventie. Daarnaast geeft u duidelijk aan wat de meerwaarde is ten opzichte van wat er nu bestaat.
- **Te verwachten resultaten**
Geef aan welke inzichten in de implementeerbaarheid en bewijskracht het project oplevert. Denk bij implementeerbaarheid aan inzicht in de implementatie uitkomsten zoals beschreven door Proctor en collega's (2011): aanvaardbaarheid, draagvlak, geschiktheid, kosten, haalbaarheid, conformiteit, bereik en borging.
- **Concrete producten en opbrengsten**
Beschrijf welke concrete opbrengsten en producten het project oplevert en op welke wijze dit bijdraagt aan borging van de interventie.
- **Reikwijdte project**
Beschrijf de reikwijdte van het project (denk hierbij aan aantallen teams, zorgverleners en zorgorganisaties die in het project bereikt gaan worden) en het te verwachten bereik dat de interventie na afloop van het project heeft.
- **Relevante stakeholders**
In het project nemen alle relevante stakeholders deel. Betrek partijen die eigenaar worden of zijn van de interventie(s). Er is in de deelnemende organisaties op verschillende niveaus (beleid en praktijk) draagvlak voor de te implementeren interventie. U beschrijft helder de samenwerking van de betrokken partijen, onder andere over taken, rollen en verantwoordelijkheden van iedere partij. Deze samenwerking maakt aannemelijk dat de implementatie van de resultaten ook na afloop van het project is gewaarborgd.
- **(Eind)Gebruikers**
Beschrijf de betrokkenheid van belanghebbenden / eindgebruikers bij de opzet en uitvoering van het project. De relevantie en opbrengsten voor belanghebbenden / eindgebruikers komen duidelijk naar voren in de subsidieaanvraag.
- **Projectkosten en resultaat**
De projectkosten staan in verhouding met wat het project beoogt op te leveren.

3.2 Algemene relevantiecriteria

- **Diversiteit**
Beschrijf hoe u aandacht besteedt aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [sekse en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele geaardheid, waar relevant voor de thematiek van het project.
- **Toepassing van ICT en e-health**
Beschrijf indien van toepassing hoe u gebruik maakt van de inzet van [ICT in de zorg](#). Hieronder verstaan we de inzet van e-health toepassingen, domotica, robotica maar ook de opslag van data met behulp van ICT. We hebben aandachtspunten geformuleerd voor [ICT-applicaties](#) en [ICT-standaarden](#) in onderzoek.
- **Onderwijs**
Kennis wordt vooral toepasbaar en toegepast in het [onderwijs](#) als deze kennis tot stand komt in wisselwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk. Beschrijf hoe u de wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en beleid vorm geeft. Beschrijf welke resultaten uw project naar verwachting oplevert voor het onderwijs.
- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**
Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.
- **Toegang tot data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.

- **Toepassing in termen van impact**

Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).

Meer informatie over de algemene relevantiecriteria vindt u op [de ZonMw-webpagina Relevantiecriteria](#).

3.3 Kwaliteitscriteria

- **Doelstelling en vraag- of taakstelling**

De doelstelling en vraag- of taakstelling zijn helder, concreet en bondig.

- **Plan van aanpak**

In het plan van aanpak staat hoe u de interventie gaat doorontwikkelen en hoe u de implementeerbaarheid evalueert. Beschrijf hiervoor de gekozen methoden en analyses. Beschrijf bovendien op welke manier u borging van de interventie beoogt. Denk hierbij aan: een duidelijke eigenaar die de interventie aanbiedt, trainingsmateriaal dat na afloop van het project geschikt is om ook in andere (zorg)organisaties gebruikt te worden, een implementatiehandreiking en een train-de-trainer zodat meer trainers (bijvoorbeeld binnen zorgorganisaties) opgeleid kunnen worden.

- **Uitkomstmaten**

De gekozen uitkomstmaten zijn passend bij de doelstelling van het project.

- **Haalbaarheid**

Maak aannemelijk hoe u het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. Een realistisch tijdsplan is onderdeel van de subsidieaanvraag.

- **Projectgroep of persoon**

Uit de samenstelling van de projectgroep blijkt dat voldoende relevante expertise aanwezig is om de kwaliteit van uw project te waarborgen. Implementatie- en communicatie-expertise is duidelijk aanwezig in de projectgroep.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

3.4 Prioriteitstelling

De programmacommissie Palliantie prioriteert de subsidieaanvragen met de onderstaande prioriteringsmatrix. Een subsidieaanvraag dient minimaal relevant te zijn en minimaal van voldoende kwaliteit te zijn om in aanmerking te komen voor een honorering.

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix:

Kwaliteit	Zeer goed	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Relevantie					
Zeer relevant	1	2	3	afwijzen	afwijzen
Relevant	4	5	6	afwijzen	afwijzen
Laag relevant	afwijzen	afwijzen	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare subsidieaanvragen het beschikbare budget overstijgt, dan hanteert de programmacommissie Palliantie de volgende aanvullende afwegingsgronden:

- variatie in onderwerpen en interventies
- spreiding over de regio's

4 Procedure & tijdsplan

Houd bij het schrijven van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.
- Op de ZonMw-webpagina [voorwaarden en financiën](#) leest u aan welke voorwaarden uw subsidieaanvraag moet voldoen.
- Het is verplicht om bij een subsidieaanvraag een begroting toe te voegen.

- Reserveer een deel van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de subsidieaanvraag.
- De volgende bijlagen zijn verplicht om toe te voegen:
 - [Overzicht van betrokken partijen](#) met daarin de organisaties die participeren in uw project
 - [Letter of Commitment](#) voor elke samenwerkende en/of sponsorende organisatie
- De volgende optionele bijlage(n) mogen worden toegevoegd:
 - Maximaal 2 A4 met figuren en tabellen.
 - Andere bijlagen dan hierboven beschreven worden niet meegenomen bij de beoordeling van uw subsidieaanvraag

4.1 Beoordelingsprocedure

De subsidieaanvragen worden door externe referenten op kwaliteit beoordeeld (hoor). Een onafhankelijk patiëntenpanel beoordeelt het onderdeel patiëntenparticipatie. Hierna krijgt de aanvrager de gelegenheid om schriftelijk te reageren (wederhoor). De uiteindelijke prioritering van de subsidieaanvragen (ten aanzien van kwaliteit én relevantie) gebeurt door de programmacommissie Palliantie op basis van de subsidieaanvraag, de referentrapporten, het oordeel van het patiëntenpanel en het wederhoor. Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

4.2 Tijdpad

Deadline indienen subsidieaanvraag	23 mei 2023, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten en patiëntenpanel	4 juli 2023
Deadline indienen wederhoor	12 september 2023, 14.00 uur
Besluit	uiterlijk begin december 2023
Uiterlijke startdatum	uiterlijk 6 maanden na datum besluit

Meer informatie

Bekijk de [programmapagina Palliantie II](#) op de ZonMw-website; deze wordt regelmatig bijgewerkt.

5 Indienen

5.1 Indiening (via MijnZonMw)

Uitsluitend de hoofdaanvrager kan een subsidieaanvraag indienen via het online indiensysteem van ZonMw ([MijnZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een subsidieaanvraag is dinsdag 23 mei 2023, om 14.00 uur.

5.2 Tips

- Wij zijn overstapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met MijnZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw subsidieaanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw subsidieaanvraag te printen (via MijnZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw subsidieaanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar MijnZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in MijnZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' dient ondertekend te worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring voegt u toe aan de aanvraag in MijnZonMw of per mail gestuurd worden naar palliatievezorg@zonmw.nl, ter attentie van *clusterondersteuning Palliantie*. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met Moniek Zijlstra-Vlasveld, Viviënne Lahaut of Nanne van Velzen via de clusterondersteuning van het programma Palliantie II, via 070 349 54 63 of palliatievezorg@zonmw.nl.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- Infographic 'in 10 stappen subsidie aanvragen'
- [Procedurebrochure voor aanvragers de ZonMw-webpagina Relevantiecriteria.](#)
- [Voorwaarden en financiën](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstellingverordeningen staatssteun.](#)
- [FAIR data en datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Tien principes MVL](#)
- [Impact versterken](#)
- Handleiding [Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Programma Palliantie II](#)

5.7 Overige bijlagen subsidieoproep

- [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoer van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen
 - a. ten minste twee onafhankelijke partijen;
 - b. waarvan ten minste één partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie⁹ en één partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. duidelijke omschrijving van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling.
2. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.¹⁰
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden Subsidieaanvraag

In uw subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Geef duidelijk aan welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft
- welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking
- welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd
- welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)

EN

- Op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling.

⁹ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#)

¹⁰ Par. 1.3 onder j), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#)

- in een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw website kunt u meer informatie vinden over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst vinden. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden: <https://www.zonmw.nl/nl/subsidies-en-samenwerking-bijdragen-van-derden>

In de samenwerkingsovereenkomst moet onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen worden. Deze bepaling regelt dat:

- de resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden;
- de uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is 'uitvinder is eigenaar';
- de onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm's length-voorwaarden plaats te vinden.

U moet tijdig een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aanleveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering Project

Het gehele project moet worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op dat het niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen.